

gospodarske, obrtniške in narodne.

Izhajajo vsako sredo po celi poli. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 4 gold., za pol leta 2 gold., za četrto leta 1 gold.; pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gold. 60 kr., za pol leta 2 gold. 40 kr., za četrto leta 1 gold. 30 kr.

V Ljubljani v sredo 22. januarija 1873.

Obsog: Poduk našim gospodarjem, ki hočejo govejo živino na kak sejm gnati. — Poduk, kako naj se ravna z živino, da ne zbolí, in kaj naj stori gospodar, kedar mu zbolí. (Konec.) — Obravnava kmetijskih šol na Kranjskem v deželnem zboru lanskem. — Klic po nižani ceni solí. — Kaj imamo pričakovati od volilne reforme? — Slovensko slovstvo. — Mnogovrstne novice. — Naši dopisi. — Noviçar.

Gospodarske stvari.

Poduk našim gospodarjem,

ki hočejo govejo živino na kak sejm gnati.

C. kr. deželna vlada je v „Oglasniku“ zadnjih „Novic“ oklicala, da sejmi, ki so bili zarad kužne gobčnice in parkeljnice prepovedani, vprihodnje smejo biti, — al ne povsod, in sicer so prepovedani še v tistih okrajih na Dolenskem in Notranjskem, ki se mejijo s Hrvaško in Reško, kjer imajo turško govejo kugo.

Če tudi je prepoved sejmov nadloga velika mnogim gospodarjem, ki bi radi živino prodali in za njo skupili denarja, ki ga na vse strani potrebujejo, je vendar prepoved sejmov v tistih nevarnih časih, kakor so sedanji zavoljo turške kuge, velika pripomoč za obrambo kuge, kajti če le ena kužna živina pride na sejm, jo lahko zatrosi na drugo živino, in tako gre po njej bolezen na vse kraje, kamor se žene kupljena pa na sejmu okužena živina.

Če tudi so proti Hrvaškemu in Reški okrajini nevarne meje zdaj zaprte, da ne sme živina iz Hrvaškega ali Reške okrajne k nam, vendar postava od 29. julija 1868. še ukazuje nekaj družega, in to so spričala, da je živina zdrava, ali tako imenovane „živinske pôse“. Vsaka goveja živina, naj je kjer koli, mora na sejm gredé imeti tak pôs.

Kakošni pa so ti „pôsi“?

Listi so, ki jih je vlada dala natisniti, da županom ni treba posebnih taci spričal pisati, ampak da se kar na-nje zapiše, kar glava tacega lista kaže.

Tak pôs, ktere ga ni treba štempljati, daje in podpiše župan, in če je kak živinozdravnik v tistem kraju, ki je živino ogledal, naj ga tudi podpiše on.

Na takem posu stoji imé in stanovanje lastnika, imé in stanovanje gonjača (če gospodar sam živine ne žene na sejm), popis živine (to je: ali je vol, telica, krava itd., kakošne barve je in če ima kakošna posebna znamenja), da se ne more kaka druga živina namesto te vrniti, in pa kraj, kamor se živina žene. Če gospodar več goved žene na sejm, se na en list zapišejo vsa. Zdolej pa potrdi župan s svojim podpisom, da je živino zdravo videl in da ne tam ne v okolici tistega kraja ni nobene kužne bolezni.

Tak pôs pa ima veljavo le za 7 dni. Če živine lastnik ni prodal in jo žene po preteklih 7 dneh na drug sejm, more župan, če je živina zdrava, podaljšati ta pôs, pa le spet za 7 dni. —

Za župane in lastnike živine so ti pôsi res nadležna reč; al biti morajo po §. 15. gori omenjene postave ne le samo pri nas, ampak po vseh deželah. Če ne bi gospodar, ki svojo živino žene na sejm, se oskrbel s takim pôsom, sam si je kriv, če pride na sejm v Ljubljano, Kranj ali kam drugam, pa brez pôsa ne bo smel na sejm.

Zato je treba privaditi se tudi te novine. Župani dobijo tiskane pôse po 1 kr. v Ljubljani v Egerjevi tiskarnici. *)

**Poduk, kako naj se ravna z živino,
da ne zbolí, in kaj naj stori gospodar, kedar
mu zbolí.**

(Konec.)

Kaj ima gospodar živine o živinski kugi
sploh storiti.

Če gospodar že ne sme nobene bolezni pri svoji živini v nemar puščati, tem več pazljivosti mu je pa pri tako imenovanih kugah treba, to je, pri boleznih, ktere ob enem času več ali vso živino enega kraja napadejo in dostikrat tudi čisto pokončajo.

Kuge se naredé:

1. Iz škodljivosti, ktere so daleč razširjene ali pa iz kakosti in lege kakega kraja izvirajo; teh se tedaj živina ne more ogniti. Take škodljivosti so, postavimo: pomanjkanje krme ali vode za pijačo, slaba krma ali voda, slabo vreme itd. Nekatere kuge, ktere se tako izcimijo, morejo tudi nalezljive biti, to je, iz njih se o bolezni neki kužni strup izcimi, kateri tiči v krvi, scanju, blatu, potu in v sapi in na popolnoma zdrava živinčeta enacega plemena prestopi in potem ravno tako bolezen narediti more. Take kuge so, postavimo, bolezen v gobcu in na parkljih, črnica ali vrančni prisad smrkelj itd.

Kuge se pa tudi naredé

2. samo po okuženju, ktero se ne izcimi pri nas domá, ampak se po živini iz tujih dežel zanese, od ktere ga domača živina dobí, a potem se vedno dalje in dalje razširja. Take kuge se imenujejo nalezljive kuge, kakor je, postavimo, turkša goveja kuga.

Nalezljiva bolezen se razširja tako, da bolna živina pride z zdravo v dotiko ali na paši in v hlevu, ali pa da zahaja na take kraje, kjer je pred bolna živina bila in kjer so še ostanki klaje, ali blato,

*) Ker so taka spričala po postavi od 29. julija 1868. predpisana za vse dežele, zato utegne županom tudi drugih slovenskih dežel to naznanilo ugodno biti.